

KAKO SE KLANJA I ŠTA SE SVE UČI U NAMAZU

Kada izvršimo sve pripreme za namaz, potrebno je znati još samo to da se svaki namaz sastoji iz rekata, a svaki rekat iz pet dijelova (dizanje ruku na prvom rekatu izgovarajući tekbir, kijam, kiraet, ruku' i dvije sedžde).

Pripremljeni tjelesno i duševno za namaz okrenemo se prema Kibli i zanijetimo dotični namaz.

Nijjet može biti poseban za svaki namaz, a može biti uopćen tj. za sve farzove jedan i za svaki sunnet jedinstven. Takav nijjet za svaki sunnet glasi:

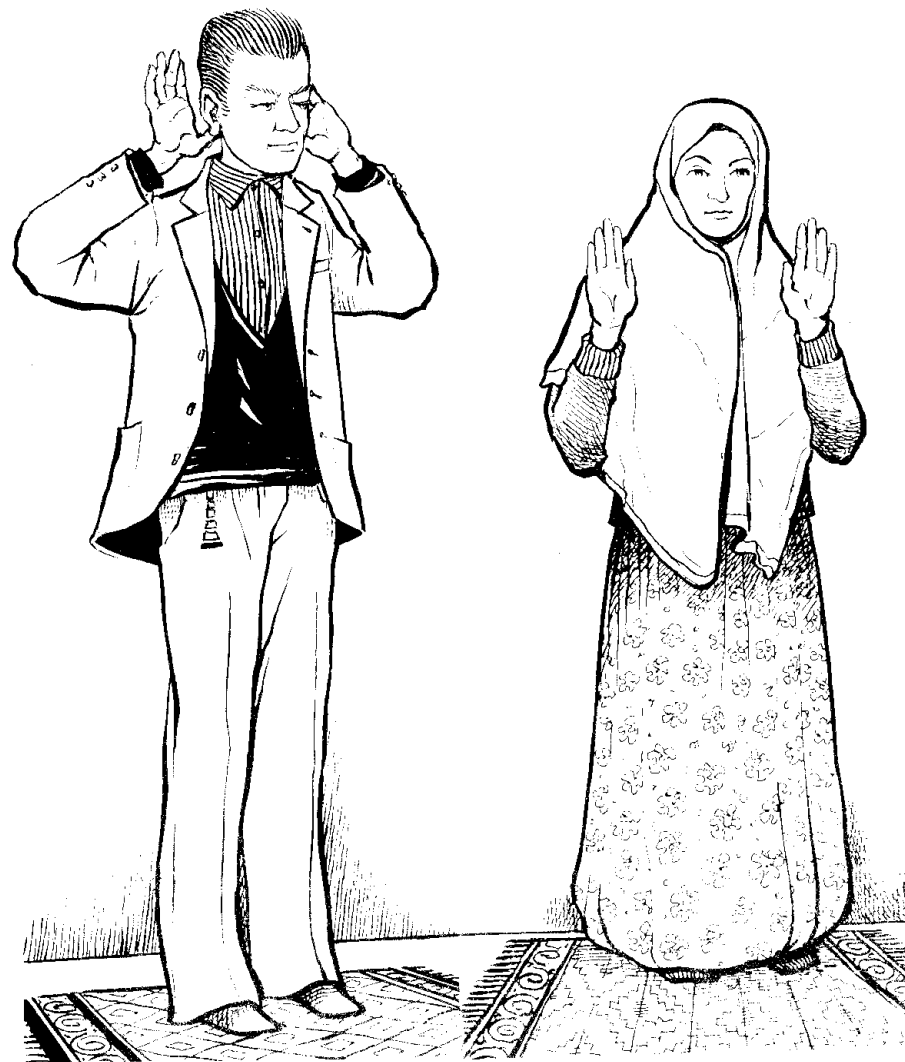
»Nevejtü en usallije lil-lāhi teālā salāte sunnetil-vakti edāen mustakbillel-kibleti-Allāhu ekber«.

(Odlučih u ime Boga, da klanjam sunnet ovog namaza, okrenuh se prema Kibli — Allahu ekber.)

Za svaki farz nijjet glasi:

»Nevejtü en usallije lil-lāhi teālā salāte fardil-vakti edāen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber«.

(Odlučih u ime Boga da klanjam farz ovog namaza, okrenuh se prema Kibli — Allahu ekber.)

Odmah poslije nijjeta dižemo ruke do spram ušiju, žene do spram ramena, izgovarajući početni tekbir: **Allāhu ekber** (Bog je najveći).

Zatim sastavimo ruke na pojasu, a žene na prsima, tako da desnom poklopimo lijevu nadlanicu, a malim prstom i palcem desne ruke prihvatimo između šake i članka lijeve ruke (muškarci). Ovaj dio rekjata naziva se kijam.

Na kijamu — stojimo dostojanstveno, gledajući preda se i učimo:

»Subhānekel-lāhumme ve bi hamdike ve tebārekesmuke ve teālā džed-duke, ve lā ilāhe gajruke«.

(Neka si slavljen, Bože! Neka Ti je svaka hvala! Slavljeno je tvoje ime; nedostiživa je Tvoja veličina. Osim Tebe drugog Boga nema.)

— pa onda učimo:

»Eūzu billāhi mineššejtānir-radžim.«

»Bismillāhir-rahmānir-rahīm.«

(Utječem se Bogu od prokletog šejtana.)

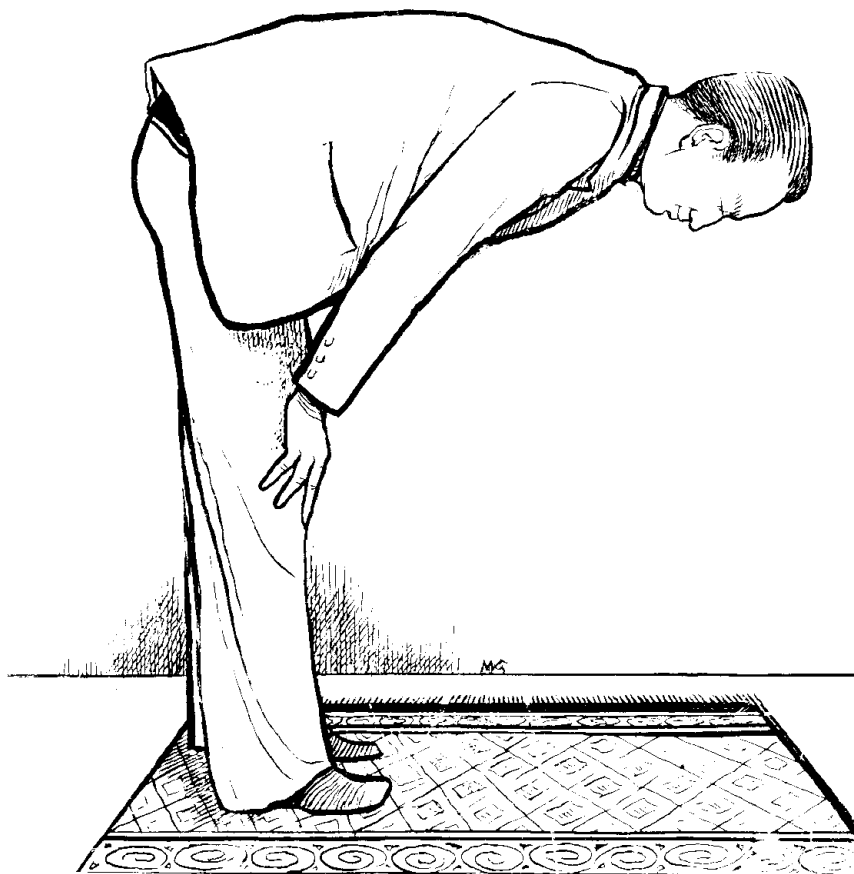
(U ime Boga Općeg dobročinitelja Milostivog.)

Zatim učimo:

»Ellhamdu lillāhi rab-bil 'ālemin. Er-rahmānir-rahīm. Māliki jevmid-din. Ijjāke na'budu ve ijjāke neste'in. Ihdines-sirātal mustekim. Sirātal-lezīne en'amte alejhim. Gajril magdūbi alejhim ve led-dāllin.« — (amin)

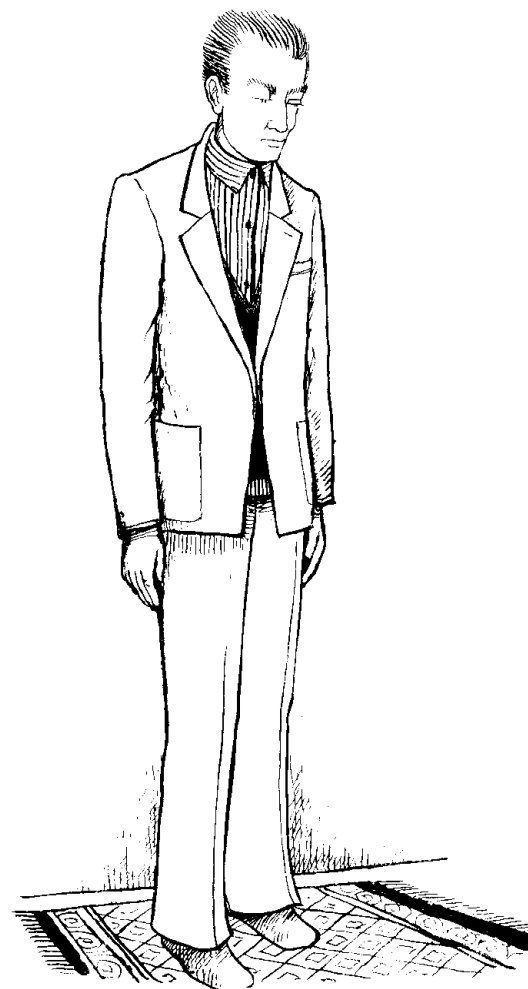
I jedno sure, npr.:

»Innā ea'tajnā kel-kevser. Fe salli li rabbi-ke venhar. Inne šānieke huvel-ebter.« Učenje Fatihe i sureta naziva se kiraet.

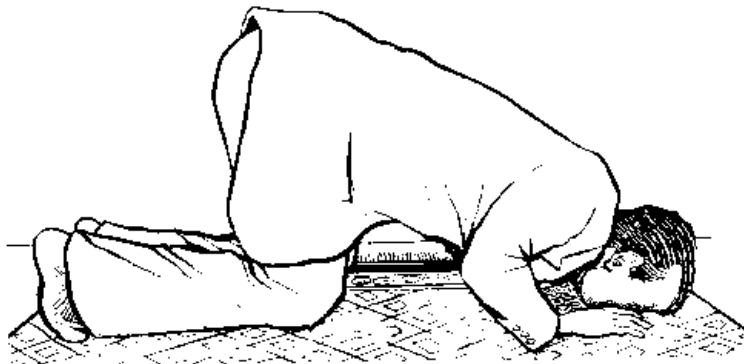

Uz izgovaranje riječi tekbira (Allahu ekber), spustimo ruke niz tijelo, a gornji dio tijela pre-gibamo u pojasu prema naprijed, dok ne izrav-namo potiljak glave sa leđima, odupirući se pri tome rukama o koljena. Ovaj dio rekata naziva se ruku'.

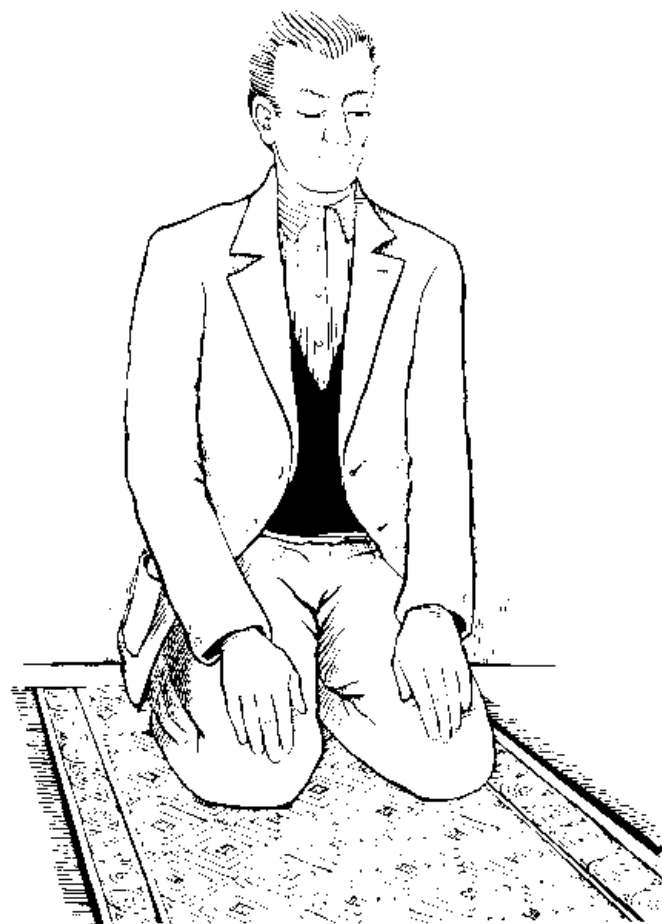
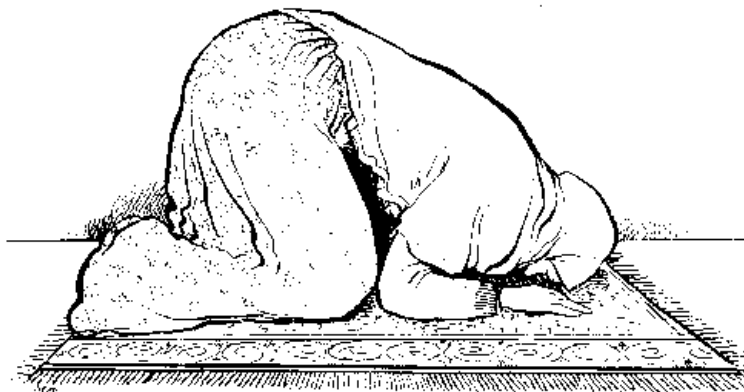
Nalazeći se u ovom položaju, gledajući u mjesto gdje ćemo spustiti lice, izgovaramo tri puta: »Subhāne rabbijel-azīm«. (Samo Tebe sla-

vimo veliki Stvoritelju!), zatim se s ruku'a uspravimo izgovarajući: »Semiallāhu li men ha-mideh« (Čuje Bog onoga koji Ga hvali) i »Rab-benā lekel-hamd.« (Naš Stvoritelju neka je Tebi hvala.)

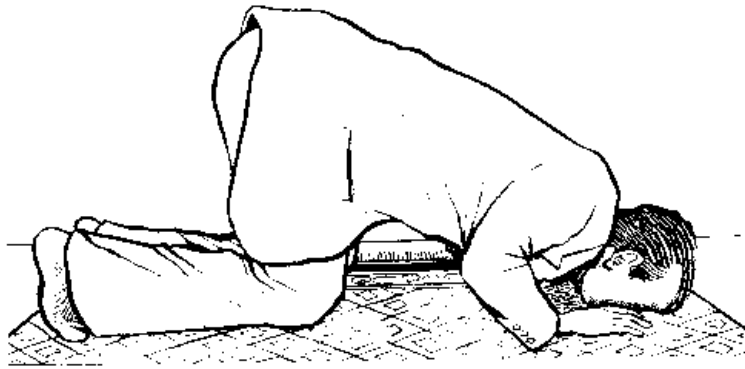

Izgovarajući Allahu ekber, spuštamo se na tle prvo koljenima zatim rukama s tim što muškarac odvaja laktove od tla, a žena ih sastavlja sa tлом. Čelom i vrhom nosa dodirujemo tlo između ruku, a nožne prste podavijemo prema

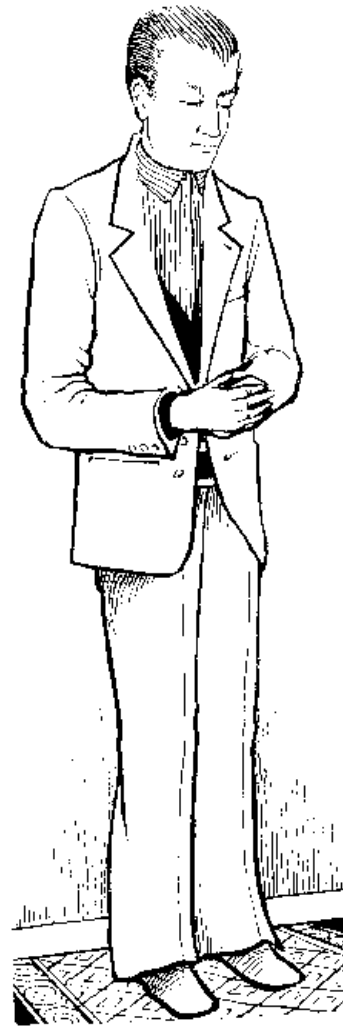

naprijed. U ovom položaju izgovaramo tri puta: »Subhāne rab-bijel ealā« (Samo Tebe slavimo uzvišeni Stvoritelju). Ovaj dio rekata naziva se prva sedžda od prvog rekata.

... zatim izgovarajući Allahu ekber, s prve se sedžde ispravimo u sjedeći stav.

Izgovarajući Allahu ekber ponovo spuštamo glavu na tle i učimo: **»Subhane rab-bijel ealā«**. Ovaj dio rekata naziva se druga sedžda od prvog rekata.

Izgovarajući tekbir: Allahu ekber, ustajemo da klanjamo drugi rekata.

Na drugom rekatu učimo:

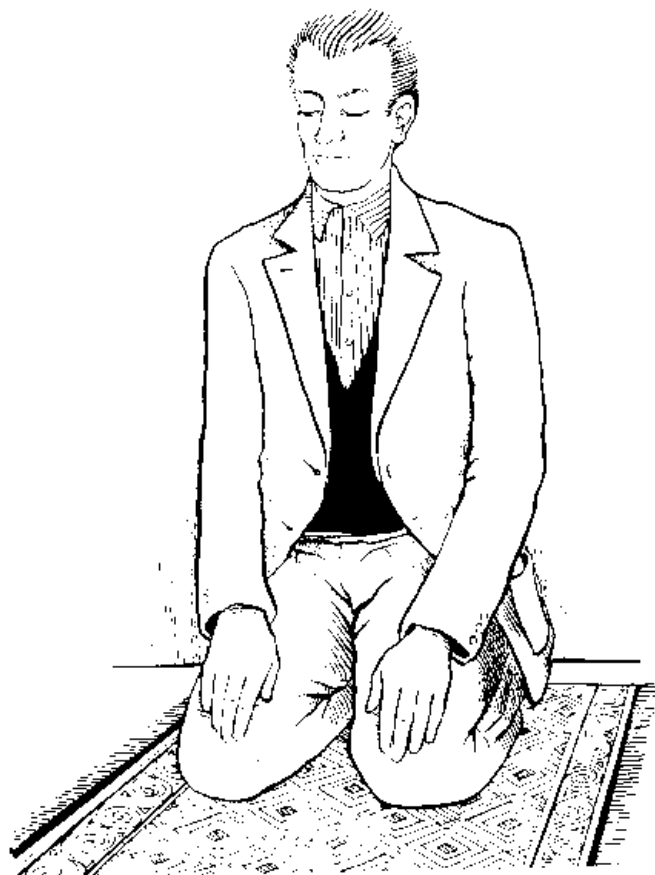
»Bismillahir-rahmānir-rahīm«.

»Elhamdu lillāhi rabbil 'ālemīn. Er - rahmanir - rahīm. Mālīki jevmid - dīn. Ijjāke na'budu, ve ijjāke neste'in. Ihdines - sirātal-mustekīm. Sirātallezīne en'amte 'alejhīm. Gajril-magdūbi 'alejhīm ve led-dallīn.«

I jedno sure, npr.:

»Kul huvallāhu ehad. Allāhus-samed. Lem jelid ve lem juled. Ve lem jekun lehū kufuven ehad.«

Sve ostalo kao i na prvom rekatu, istim redosljedom obavimo ruku' i dvije sedžde.

Nakon druge sedžde ostanemo sjedeći na koljenima i učimo:

»Ettehijjātu lillahi ves-salavatu vet-tajjibatu, es-selamu 'alejke ejuhen-nebijju ve rahmetullāhi ve berekjatuhū, es-selāmu alejna ve alā ibādillāhis-sālihīn. (Podižući kažiprst desne ruke učimo dalje Ešhedu en lā ilāhe illallah, ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu.«

(Čast, slava i gospodstvo pripada samo Bogu. Neka si blagoslovljen, Božiji poslanice! Neka se na tebe izlije Božija milost i blagoslov! Neka je Božiji spas nama i svim dobrim slugama Božijim! Ja srcem vjerujem, a jezikom očitujem, da je samo Allah Bog i da je Muhammed odan Bogu i Božiji poslanik.)

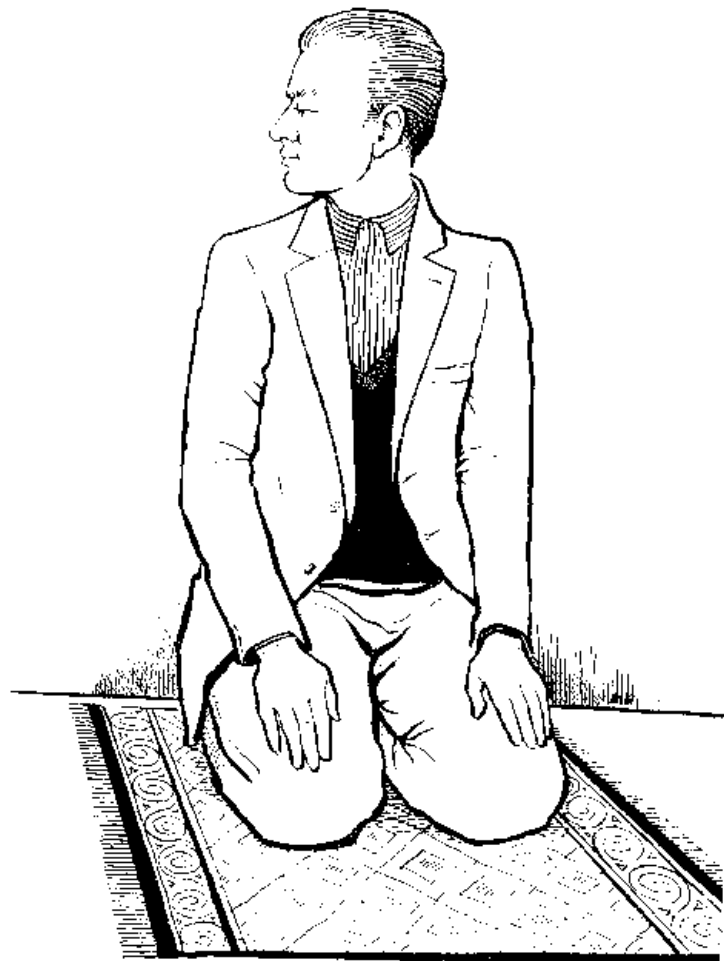
Poslije »Ettehijjātu« nastavljamo učiti: »Salavate«.

»Allāhumme salli 'alā Muhammedin ve 'alā āli Muhammed, kemā sallejte 'alā Ibrāhime ve 'alā āli Ibrāhim, inneke hamīdun medžid, ve bārik 'alā Muhammedin ve 'alā āli Muhammed kemā bārekte 'alā Ibrāhime ve 'alā āli Ibrāhim, inneke hamīdun medžid.«

(Bože, učini posebnu milost Muhammedu, njegovom rodu i umetu, kao što si učinio Ibrahimu a. s. i njegovim. Bože, Ti si hvaljen i slavljjen! Bože, obaspi obiljem blagoslova Muhammeda a. s. i njegov rod. kao što si obasuo svojim blagodatima Ibrahima i njegove. Bože, Ti si hvaljen i slavljjen.)

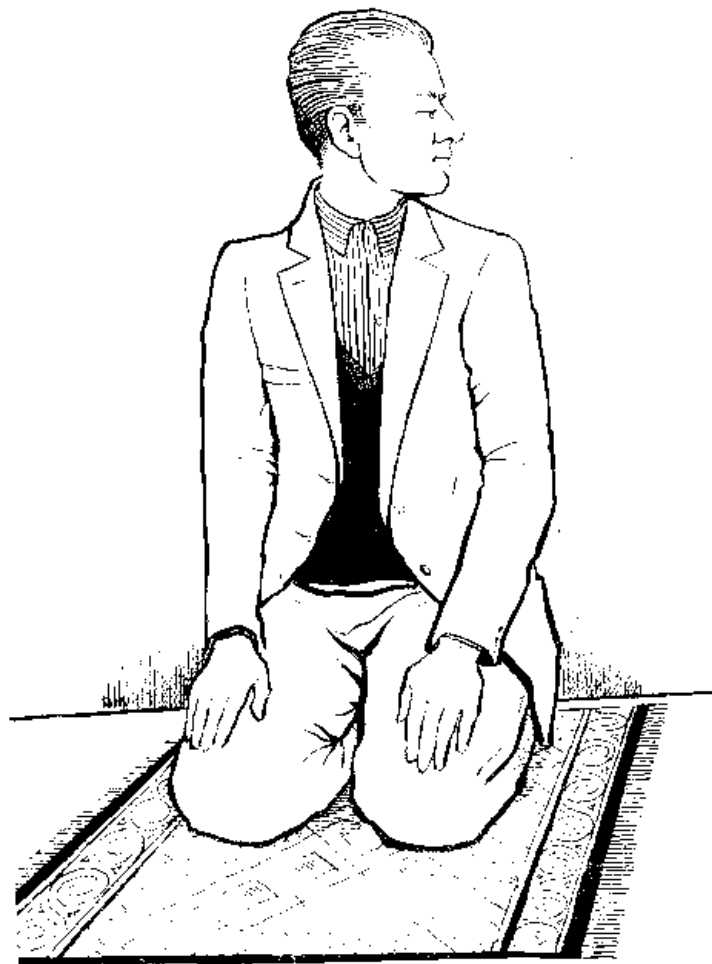
»Allāhumme rabbenā ātinā fid-dun-jā haseneten ve fil āhireti haseneten ve kinā azāben-nar. Rabbena-gfirli ve li vālidejje ve lil-mu'minine jevme jekūmul-hisāb.«

(Bože, gospodaru naš, daj nam na ovome i na budućem svijetu dobro i sačuvaj nas od džehennemske vatre.)

Kada smo proučili sve navedeno, predamo selam na desnu stranu izgovarajući:

»Esselāmu 'alejkum ve rahmetullāh.« (Neka je na vas pozdrav i milost Božija.)

a zatim na lijevu stranu izgovarajući:

»Esselāmu 'alejkum ve rahmetullāh.«

Nakon selama, učimo:

»Allāhumme entes-selamu ve minkes-selāmu tebārekte jā zeldželali vel-ikrām.« (Bože, Ti si izvor spasa i od Tebe je svakome spas. Tebe slavimo i hvalimo, Gospodaru veličine i plemenitosti.)

Na ovaj način klanjat ćemo svaki rekāt u namazu, a poslije završetka svih rekata jednog namaza učimo **Tundžina salavat**:

»Allahumme salli 'alā sejjidīnā Muhammedin salaten tundžina bihā min džemī-il-ahvāli vel āfāti, ve takdilenā bihā džemīal-hādžat, ve tutahirunā bihā min džemī-is-sejjiāt, ve terfe'unā bihā ea-ledderedžāt, ve tubelligunā bihā aksalgājāti min džemī-il-hajrāti fil-hajāti ve ba'del memāt, bi rahmetike jā erhāmer-rāhimin.«

(Bože moj, učini našem hazreti Muhammedu takvu milost, pomoću koje će nas spasiti od svih nevolja i nesreća; milost, s kojom ćeš nas očistiti od svih nevaljalština; milost, kojom ćeš nas dignuti do najvećeg stepena i ispuniti naše ciljeve i težnje prema svim dobrima na ovom i budućem svijetu; tako Ti Tvoje milosti, najmilostiviji Allahu.)

Umjesto Tundžina-salavata možemo učiti i ovaj salavat:

»Allāhumme salli 'alā Muhammedin ve 'ala āli Muhammed...«

Odmah poslije salavata učimo:

»Subhānel-lāhi vel-hamdu lillāhi ve la ilāhe il-lellāhu-vallāhu ekber, ve la havle ve lā kuvvete illā bil-lāhil-'alijjil azīm.«

(Slava i hvala Allahu; Samo je jedan Allah; Allah je najveći. Nema izlaza, pomoći ni snage bez Svevišnjeg Allaha.)

Poslije navedenog učimo odmah Ajetul-Kursiju, koja glasi:

»Eūzu billahi mineš-šejtānir-radžim.«

»Bismillāhir-rahmānir-rahīm.«

»Allāhu lā ilāhe illā huvel-hajjul kajjūm la te'huzuhū sinetun ve la nevm'. Lehū mā fis-semāvati ve ma fil-erdi men zel-lezi ješfeu indehū illā bi iznih. Ja'lemu ma bejne ejdihim ve mā halfehum ve lā juhitūne bi šej'in min ilmihi illā bi mā šae, vesia kursijjuhus-semāvati vel-erda ve lā je'ūduhū hifzuhumā ve huvel-alijjul-azīm.«

(Samo je Allah Bog; drugog Boga nema; On je živ i nepromjenljiv; Njega ne obuzima ni drijem ni san; Njegovo je sve, što je na nebesima i na zemlji. Niko ne može kod Njega posredovati bez Njegove dozvole. On zna sve, što je pred ljudima, što je za njima, a ljudi ne znaju niti mogu saznati osim ono, što im je Bog dao da znaju. Njegova apsolutna vlast i gospodstvo obuhvata nebesa i zemlju; njihovo održavanje Ga ne opterećuje. On je uzvišen i velik.)

Poslije Ajetul Kursije uzimamo tespah i izgovaramo riječi:

»Jā rabbi zel dželāli subhānaellah.«

(Gospodaru uzvišen i slavljenoj si), te uz pomicanje zrna tespaha izgovaramo 33 puta riječi »Subhanallah«.

Zatim izgovaramo riječi:

»Subhānallāhi ve bi hamdihī el-hamdulil-lāh.«

(Slava i hvala pripada samo Allahu), te uz tespih izgovaramo 33 puta riječi: »Elhamdu-lillah«.

Odmah zatim izgovaramo riječi:

»Rabbil 'ālemīne te'ālā še'nuhu Allāhu ekber.«

(Uzvišen je Gospodar svjetova. Allah je najveći), pa uz tespih izgovaramo 33 puta riječi »Allahu ekber«.

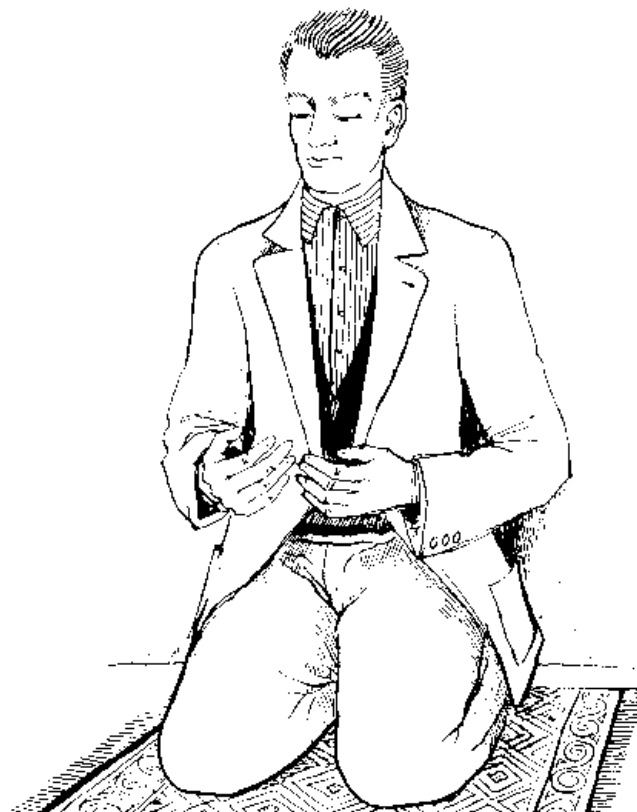
Ostavljajući tespih nastavljamo učiti:

»Lā ilāhe illallāhu vahdehū lā šerīke leh, lehul mulku ve lehul-hamdu ve huve alā kjul-li šej'in kadīr, ve mā erselnāke illā rahmeten lil-ālemin.«

(Samo je Allah Bog; On nema druga; Njemu niko nije ravan; Njemu pripada sva vlast i gospodstvo; Njemu pripada svaka hvala i slava. On je svemoćan. Mi smo te (Muhammede) poslali samo kao milost ljudima.)

Zatim dignemo ruke i učimo namasku dovu, na arapskom ili svom jeziku. Namaskih dova ima više, ali je najkraća i najpoznatija slijedeća:

»Allāhumme rabbenā tekabbel minnā salātenā ve sijāmenā ve kijāmenā ve kirāetenā ve ruku'anā ve sudžūdenā ve ku'ūdenā ve tesbīhanā ve tahmīdenā ve tehlilenā ve tedarruanā ve temim taksīrena ve lā tadrib bihā vudžūhena jā mevlānā bi rahmetike jā erhamer-rāhimīn. Allāhumme rabbenā ātina fid-dun-jā

haseneten ve fil-ahireti haseneten ve kinā 'aza-bennār. Allahummag-fir lena ve li vālidina ve li men lehū hakkun 'alejnā ve li džemīl-mu'mi-nīne velmu'mināti el-ahjāi minhūm vel-embvāti bi rahmetike jā erhamer-rāhimin, ve selamun 'alel murselin, velhamdu lillāhi rabbil 'ālemin, el-fātiha.«

I najzad ostaje da svako za sebe prouči »Fātihu«.

To bi bio uglavnom, odgovor na pitanje, koje stoji u naslovu ovog teksta, za dvorekatni farz ili sunnet. A na osnovu opisana dva rekata mogu se klanjati i svaki četvororekatni sunnet ili farz. No, o tome će biti posebno riječi u daljem tekstu ovog priručnika.

*

Allah dž. š. je naredio da klanjamo svaki dan pet namaza. Ti se namazi nazivaju prema vremenu u kome se klanjaju i to: sabah, podne, ikindija, akšam i jacija.

Vrijeme namaza

Sabah-namaz klanja se od pojave zore, pa do izlaska Sunca. Ako međutim, ne stignemo u tom vremenu da klanjamo sabah-namaz, onda ćemo ga klanjati poslije izlaska Sunca, i to na **kaza***) u čemu ne smijemo kasniti. U vremenu kada Sunce izlazi ne smijemo klanjati nikakav namaz, sve dok Sunce ne bude na vidiku.

Broj rekata

Sabah-namaz se sastoji od četiri rekata i to: dva rekata sunneta i dva rekata farza.

Kako se klanja sabahski sunnet

Prije nego zanijetimo izvršimo sve pripreme za namaz, kako tjelesne tako i duševne. Zatim se okrenemo prsima prema Kibli i izgovaramo riječi nijjeta na arapskom jeziku:

»Nevejtū en usallije lil-lāhi te'ālā salāte sunnetil-fedžri edāen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber.«

(Odlučih u ime Boga da klanjam dva rekata sunneta sabah-namaza, okrenuh se prema Kibli — Allahu ekber), ili izgovaramo riječi općeg nijjeta za svaki sunnet koji glasi:

*) Naklanjavanje prošlih namaza.

»Nevejtu en usallije lil-lahi te'alā salāte sunnetil-vakti edaen mustakbillel-kibleti-Allāhu ekber.«

(Odlučih u ime Boga, da klanjam sunnet ovog namaza, okrenuh se prema Kibli — Allahu ekber.)

A možemo samo u mislima zanijetiti da ćemo klanjati sabahski sunnet i stupiti u namaz.

Izgovarajući prvi tekbir (Allahu ekber), dižemo ruke do spram ušiju, odnosno žene do spram ramena. Zatim ih sastavimo na pojasu, a žene na prsima, a zatim učimo:

»Subhāneke . . .«

»E'uzu . . .«

»Bismille . . .«

»Elham . . .« i jedno sure npr.:

»Tebbet jedā . . .«

Poslije proučenog sureta obavimo ruku', izgovarajući tekbir i tri puta: »Subhane rab-bijel-azīm«, a na prvoj i drugoj sedždi od prvog rekata učimo po tri puta: »Subhāne rab-bijel e'alā.«

Na drugom rekatu sabahskog sunneta učimo:

»Bismille . . .« i jedno sure npr.:

»Kul huvallāhu ehad . . .«

Odmah poslije proučenog sureta i tekbira obavimo i ruku' i dvije sedžde od drugog rekata sabahskog sunneta. Nakon druge sedžde, drugog rekata, ostanemo sjediti i učimo:

»Ettehijjātu . . .« i

»Salavāte«.

Poslije salavata nastavljamo učiti:

»Rabbenā ātinā fid-dun-jā haseneten ve fil āhiroti haseneten ve kinā 'azāben-nār, rabbenā-gfirli ve li vālidejje ve lil-mu'minīne jevme jekūmul-hisāb.«

Nakon ovog učenja predamo selam na desnu i lijevu stranu.

Kada predamo selam, formalno potiremo lice rukama, učeći:

»Allāhumme entes-selāmu ve minkes-selāmu tebārekte jā zeldželāli vel ikrām.«

Ostalo je još da proučimo tri puta:

»Kul huvallāhu ehād . . .« — a zatim: Subhāne rabbike rabbi'izzeti 'amā jesifūn, ve selāmun 'alel-muselīn, vel-hamdu lillāhi rabbi-ālemīn-El-fātiha — nakon čega se prouči Fātiha.

Nakon toga ustajemo da klanjamo dva rekata sabahskog farza.

Kako se klanja sabahski farz

Odmah poslije završetka drugog rekata sabahskog sunneta, ustanemo i stojeći proučimo Ikāmet. (Žene ne uče ikamet.)

Nakon ikameta zanijjetimo sabahski farz:

»Nevejtu en usallije lil-lāhi te'alā salāte fardil-fedžri edāen mustakbillel-kibleti-Allāhu ekber.«

(Odlučih u ime Boga da klanjam dva rekata farza sabah-namaza, okrenuh se prema Kibli — Allahu ekber.)

Izgovarajući početni tekbir, dižemo ruke do spram ušiju, odnosno žene do spram ramena, a zatim ih sastavimo na pojasu i učimo:

»Subhāneke . . .«

»E'ūzu . . .«

»Bismille . . .«

»Elham . . .« i jedno sure, npr.:

»Kul e'ūzu birab-bil feleki.«

Poslije učenja obavimo ruku', zatim dvije sedžde, sve kao i kada smo obavljali ruku' i sedžde kod sunneta ovog namaza.

Nakon obavljene druge sedžde od prvog rekata sabahskog farza, ustanemo da klanjamo i drugi rekat istog namaza i učimo:

»Bismille . . .«

»Elham . . .« i jedno sure, npr.:

»Kul e'ūzu birab-bin-nāsi.«

Poslije učenja izvršimo ruku' i dvije sedžde, a poslije druge sedžde od drugog rekata sabahskog farza, zadržimo se na sjedenju dok pro- učimo:

»Ettehijjātu.«

»Salavāte« i dovu (kao i poslije sunneta), a onda predamo selam na desnu, pa na lijevu stranu, izgovarajući riječi:

»Es-selāmu 'alejkum ve rahmetullāh.«

Potirući lice rukama, učimo:

»Allāhumme entes-selamu ve minkes-selāmu tebārekte jā zeldželāli vel-ikrām.«

Poslije ovog učenja slijedi:

»Tundžina salavāt« ili samo:

»Allāhumme salli 'alā Muhammedin ve 'alā āli Muhammed . . .«

Zatim učimo:

»Subhanal-lāhi vel-hamdu lillahi ve lā ilāhe il-lēl-lahū val-lāhu ekber, ve lā havle ve lā kuvvete illā bil-lāhil-'alijjil azīm.«

»E'ūzu billāhi mineš-šejtānir-radžīm.«

»Bismillāhir-rahmānir-rahīm.«

Odmah zatim učimo »Ajetul-Kursijju«.

Poslije proučene »Ajetul-Kursijje« izgovaramo uz tespih

33 puta »Subhānallāh«,

33 puta »Elhamdulillāh« i

33 puta »Allahu ekber«.

Nakon tespiha učimo:

»Lā ilāhe illallāhu vahdehu lā šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huvv 'alā kju-li šej'in kadir, ve mā erselnāke illā : hmeten lil-'ālemin.«

I na kraju učimo namasku dovu kao i »Fatihu« i s tim smo završili sabah namaz.

Vrijeme namaza

Podne-namaz se klanja u vremenu od kada Sunce počinje izlaziti iz svog zenita, tj. kada izađe iz svog središta (na nebu), pa sve do malo prije ikindijskog namaza.

Broj rekata

Podnevski namaz se sastoji od deset rekata i to: četiri rekata sunneta, četiri rekata farza i dva rekata sunneta (son-sunneta).

Kako se klanja četvoro-rekatni podnevni sunnet

Odmah nakon tjelesne i duševne pripreme za namaz, okrenemo se prema Kibli i zanijetimo podnevni sunnet:

»Nevejtü en usallije lil-lāhi te'ālā salāte sunnetiz-zuhri edāen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber« (Odlučih u ime Boga da klanjam sunnet podne-namaza — Allahu ekber), ili pak proučimo riječi općeg nijjeta za svaki sunnet (vidi sabahski sunnet).

Izgovarajući riječi tekbira (Allahu ekber), dižemo ruke do spram ušiju, a žene do spram ramena, pa ih sastavimo na pojasu, a žene na prsima, i učimo:

»Subhāneke . . .«, »E'ūzu . . .«, »Bismile . . .«

»Elham . . .«, i jedno sure.

Na drugom rekatu učimo:

»Bismile . . .«

»Elham . . .«, i jedno sure.

Nakon druge sedžde od drugog rekata ostanemo na sjedenju dok proučimo »Ettehijjatu«.

Na trećem rekatu učimo:

»Bismile . . .«

»Elham . . .«, i jedno sure.

Na četvrtom rekatu učimo:

»Bismile . . .«

»Elham . . .«, i jedno sure.

Poslije druge sedžde od četvrtog rekata slijedi zadnje sjedenje, na kome učimo:

»Ettehijjātu . . .« i

»Salavate . . .«

Zatim predamo selam na desnu i lijevu stranu.

Nakon selama izgovaramo riječi:

»Allahumme entes-selāmu ve minkes-selāmu tebarekte jā zeldželali vel-ikrām«.

Poslije četiri rekata sunneta, slijede četiri rekata podnevnog farza.

Kako se klanja četvoro-rekatni podnevni farz

Poslije četiri rekata podnevnog sunneta, ustajemo da proučimo ikamet.

Nakon ikameta zanijetimo podnevni farz:

»Nevejtü en usallije lil-lāhi te'ālā salate fardiz-zuhri edāen mustakbilel-kibleti-Allahu ekber«.

(Odlučih u ime Boga da klanjam farz podne-namaza — Allahu ekber.)

Izgovarajući tekbir, dižemo ruke do spram ušiju, pa ih zatim sastavimo na pojasu i učimo:

»Subhaneke . . .«, »E'ūzu . . .«, »Bismile . . .«

»Elham . . . i jedno sure.

Na drugom rekatu učimo:

»Bismile . . .«

»Elham . . . i jedno sure.

Poslije druge sedžde od drugog rekata podnevnog farza ostajemo na sjedenju i učimo: »**Ettehijjātu . . .**«

Na trećem rekatu učimo:

»**Bismile . . .**« i »**Elham . . .**«

Na četvrtom rekatu učimo:

»**Bismile . . .**« i

»**Elham . . .**«

Na sjedenju poslije druge sedžde od četvrtog rekata ovog farza učimo:

»**Ettehijjātu . . .**«,

»**Salavāte . . .**« i »**Rabbenā ātinā**«.

Nakon ovog učenja predamo selam.

Uz formalno potiranje rukama lica učimo:

»**Allāhumme entes-selāmu . . .**« čime smo završili četvoro-rekatni podnevni farz.

Do sada smo klanjali četiri rekata sunneta i četiri rekata farza od podne-namaza, ostaje da klanjamo još dva rekata son-sunneta.

Kako se klanja dvorekatni podnevni son-sunnet

Poslije selama od podnevnog farza, ustajemo i zanijetimo dva rekata sunneta:

»**Nevejtu en usallije lil-lahi te'alā salāte sunnetiz-zuhri edāen mustakbilel kibleti-Allāhu ekber**«, (Odlučih da u ime Boga klanjam dva rekata sunneta podne-namaza, Allahu ekber), ili ćemo i ovdje primijeniti opći nijjet za sve sunnete (vidi kako se klanjaju sabahski sunneti).

Izgovarajući riječi tekbira, dižemo ruke do spram ušiju, pa ih onda sastavimo na pojasu i učimo i obavljamo sve kao da klanjamo sabahski sunnet, (vidi što se uči i kako se klanja sabahski sunnet).

Ostalo je još samo da proučimo sve što se uči poslije zadnjeg selama, sve do dove pa i samu namasku dovu. (Vidi što se uči poslije sabahskog farza.)

Vrijeme namaza

Namaz ikindije se klanja u vremenu od kada sjena nekog predmeta bude nešto veća od samog predmeta, tj. od isteka podnevnog vremena pa do zalaska sunca.

Broj rekata

Ikindija-namaz se sastoji od osam rekata i to: četiri rekata sunneta i četiri rekata ikindijskog farza.

Kako se klanja ikindijski sunnet

Ikindijski sunneti su neobavezni, što znači mogu se klanjati, a ako ih i izostavimo nećemo za to biti odgovorni. Zato, ako se odlučimo da ih klanjamo, okrenemo se prema Kibli i zanijetimo:

»Nevejtü en usallije lil-lāhi te'ālā salāte sunnetil-'asri edaen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber«, (Odlučih u ime Boga da klanjam sunnet ikindije-namaz — Allahu ekber), ili ćemo izgovoriti riječi općeg nijjeta.

(Vidi opći nijjet kod sabahskog sunneta.)

Izgovarajući riječi tekbira, dižemo ruke do spram ušiju, a onda ih sastavimo na pojasu i učimo:

»Subhāneke . . .«, »E'ūzu . . .«, »Bismile . . .«
»Elham . . .« i jedno sure.

Ruku' i sedžde obavljamo po istom redosljedu kako je već ranije rečeno.

Na drugom rekatu učimo:

»Bismile . . .«
»Elham . . .« i jedno sure.

Poslije druge sedžde drugog rekata ostajemo sjediti i učimo:

»Ettehijjātu . . .« i
»Salavāte . . .«

Na trećem rekatu učimo kao i na prvom rekatu:

»Subhāneke . . .«, »E'ūzu . . .«, »Bismile . . .«
»Elham . . .« i jedno sure.

Na četvrtom rekatu ikindijskog sunneta učimo kao i na drugom rekatu ovog sunneta:

»Bismile . . .«
»Elham . . .« i jedno sure.

Nakon četvrtog rekata slijedi zadnje sjedeње kada učimo:

»Ettehijjātu . . .«,
»Salavāte . . .« i »Rabbenā ātinā«.

Zatim predamo selam na desnu i lijevu stranu, te izgovarajući riječi: »Allāhumme entes-selāmu . . .« formalno potaremo rukama lice, poslije čega učimo tri puta: »Kul huvallāhu ehad . . .«, te »Subhāne rabbike . . .« i Fatihu.

S tim smo završili četvoro-rekatni ikindijski sunnet, a ostaje da klanjamo još četiri rekata ikindijskog farza.

Kako se klanja ikindijski farz

Odmah poslije sunneta ustajemo i učimo ikamet, a onda zanijetimo:

»Nevejtü en esallije lil-lāhi teāla salāte fardil-asri edaen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber«, (Odlučih u ime Boga da klanjam farz ikindije-namaza — Allahu ekber), ili samo opći nijjet.

Izgovarajući početni tekbir, dižemo ruke do spram ušiju, pa ih zatim sastavimo na pojasu, te učimo i obavljamo rekat po rekat, sve kao i kod podnevnog četvoro-rekatnog farza.

Poslije četvrtog rekata farz-namaza predamo selam i učimo sve kao i poslije dva rekata sabahskog farza.

Vrijeme namaza

Vrijeme akšam-namaza počinje od isteka ikindijskog vremena tj. od zalaska Sunca pa sve dok na horizontu nestane sunčevog crvenila

tj. kada nastupa jacijsko vrijeme. Zbog tako kratkog vremena, od ikindiye do jacije-namaza, preporučuje se vjernicima da ovaj namaz obave što prije, kako ga ne bi morali klanjati na kaza u jacijskom vremenu.

Broj rekata

Akšam-namaz se sastoji od pet rekata, tj. od tri rekata farza i dva rekata sunneta. Ovdje se vidi jedna iznimka za razliku od dosadašnjih navedenih namaza, a to je što se kod akšamskog namaza prvo klanja farz, pa onda sunnet. Cilj je obezbijediti pravo vrijeme za farz-namaz.

Kako se klanja akšamski farz

Poslije tjelesne i duševne pripreme za namaz, okrenemo se prema Kibli, pa u stojećem stavu proučimo ikamet, a zatim zanijetimo:

»Nevejtu en usallije lil-lāhi te'ālā salāte fardil-magribi edaen mustakbilel-kibleti-Allahu ekber«, (Odlučih da u ime Boga klanjam farz akšam-namaza — Allahu ekber), a možemo umjesto navedenog izgovoriti riječi općeg nijjeta, koji važi za svaki farz.

Uz početni tekbir, podignemo ruke do spram ušiju, pa ih zatim sastavimo na pojasu, i učimo:

»Subhāneke...«, »E'uzu...«, »Bismile...«
»Elham...« i jedno sure.

Na drugom rekatu učimo:

»Bismile...«
»Elham...« i jedno sure.

Nakon druge sedžde od drugog rekata ostajemo sjediti i učimo: »Ettehijjātu...« a onda ustajemo da klanjamo treći rekat.

Na trećem rekatu učimo:

»Bismile...« i »Elham...«

Poslije trećeg rekata slijedi drugo i posljednje sjedenje kada učimo:

»Ettehijjātu...«,

»Salavate...« i »Rabbenā ātinā...«

Odmah zatim predamo selam, na desnu i lijevu stranu. Nakon selama, formalno potirući rukama lice, učimo:

»Allāhumme entes-selāmu...«

Nakon toga slijede dva rekata akšamskog sunneta.

Kako se klanja akšamski sunnet

Kada završimo sa klanjanjem akšamskog farza, ustanemo i zanijetimo dva rekata akšamskog sunneta:

»Nevejtu en usallije lil-lāhi te'ālā salāte sunnetil-magribi edāen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber«, (Odlučih u ime Boga da klanjam sunnet akšam-namaza — Allahu ekber), ili umjesto navedenog, izgovaramo riječi općeg nijjeta, koji važi za svaki sunnet.

Izgovarajući tekbir, dižemo ruke do spram ušiju, a onda ih sastavimo na pojasu i učimo sve kao da klanjamo sabahski sunnet od početka do kraja. (Vidi kako se klanja sabahski sunnet.)

Poslije selama učimo sve kao i poslije selama od sabahskog farza. (Vidi šta se uči poslije selama od sabahskog farz-namaza.)

Vrijeme namaza

Vrijeme jacije-namaza počinje kada nestaje sjaja na zapadu i traje do pred zoru.

Broj rekata

Jacija-namaz sastoji se od trinaest rekata, i to:

četiri rekata neobaveznih sunneta;
četiri rekata farza;
dva rekata sunneta, i
tri rekata vitr-namaza.

Kako se klanja jacijski sunnet

Jacijski neobavezni, četvero-rekatni sunnet, zanijetimo ovako:

»Nevejtü en usallije lil-lahi te'ālā salāte sunnetil-išāi edāen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber« (Odlučih u ime Boga da klanjam sunnet jacije-namaza — Allahu ekber) ili umjesto navedenog možemo proučiti opći nijjet za svaki sunnet.

Izgovarajući početni tekbir, dižemo ruke do spram ušiju, pa ih sastavimo na pojasu, a zatim učimo i izvršavamo dijelove rekata, sve kao da klanjamo četvero-rekatni ikindijski sunnet. (Vidi kako se klanja ikindijski sunnet.)

Poslije četiri rekata sunneta slijede četiri rekata jacijskog farza.

Kako se klanja jacijski farz-namaz

Odmah poslije sunneta, ili bez njih, prije nego zanijetimo farz, stojeći proučimo ikamet, pa tek onda zanijetimo jacijski farz:

»Nevejtü en usallije lil-lahi te'ālā salāte fardil-išāi edāen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber«, (Odlučih u ime Boga da klanjam farz jacije-namaza — Allahu ekber), ili proučimo opći nijjet.

Uz izgovor početnog tekbira, dižemo ruke do spram ušiju, a zatim ih sastavimo na pojasu, a žene na prsima. Sve je ostalo kao kod podnevnog ili ikindijskog farza. (Vidi kako se klanja četvero-rekatni podnevni farz.)

Poslije četiri rekata jacijskog farza slijede još dva rekata sunneta.

Kako se klanja dvorekatni jacijski sunnet

Dva rekata sunneta, poslije četvero-rekatnog farza zanijetimo ovako:

»Nevejtü en usallije lil-lahi te'ala salāte sunnetil-išāi edāen mustakbilel-kibleti-Allāhu ekber«, (Odlučih u ime Boga da klanjam sunnet jacije-namaza — Allahu ekber), ili samo nijjet, koji važi za svaki sunnet.

Nakon nijjeta, uz tekbir, dižemo ruke do spram ušiju, a zatim ih sastavimo na pojasu, a žene na prsima. Sve ostalo (učenje i obred) u potpunosti je kao i kod zadnja dva rekata podnevnog sunneta. (Vidi kako se klanjaju dva rekata sunneta podnevnog namaza.)

Poslije dva rekata sunneta ustajemo da klanjamo i tri rekata vitr-namaza.

Kako se klanja vitr-namaz

Vitr-namaz se obično klanja odmah poslije dva rekata jacijskog sunneta, izuzev uz Ramazan kada se klanja odmah poslije završenog teravih-namaza, a zanijeti se:

»Nevejtū en usallije lil-lahi te'āla salatel-vitri edaen mustakbilel-kibleti-Allahu ekber«.

(Odlučih u ime Boga da klanjam vitr-namaz — Allahu ekber.)

Izgovarajući riječi tekbira dižemo ruke do spram ušiju, a žene do spram ramena, pa ih zatim sastavimo na pojasu i učimo:

»Subhāneke ...«, »E'ūzu ...«, »Bismile ...«
»Elham ...« i jedno sure.

Na drugom rekatu učimo:

»Bismile ...«, »Elham ...« i jedno sure.

Na sjedenju poslije drugog rekata učimo:

»Ettehijjātu ...«

Na trećem rekatu učimo:

»Bismile ...«
»Elham ...« i jedno sure.

Kada proučimo sure na trećem rekatu izgovorimo tekbir, koji u ostalim namazima znači obavljanje ruku'-a, a u vitr-namazu, dizanje ruku do spram ušiju, pa ih ponovo sastavimo na pojasu, a onda učimo »Kunut-dovu«:

»Allāhumme innā neste'inuke ve nestagfiruke ve nestehdike ve nu'minu bike ve netūbu

ilejke ve netevekkelu 'alejke ve nusni alejkel-hajre kjullehu neškjuruke ve la nekfuruke ve nahleu ve netruku men-jefdžuruke.«

»Allāhumme ij jāke na'budu ve leke nusalli ve nesdžudu ve ilejke nes'a ve nahfidu nerdžu rahmeteke ve nahšā 'azabeke inne' azābeke bil kjuffāri mulhik.«

U slučaju da smo zaboravili navedenu »Kunut-dovu« učimo:

»Allāhumme rab-benā ātinā fid-dun-jā haseneten ve fil āhireti haseneten ve kinā 'azāben-nār, rab-benag-firli ve li vālidejje ve lil-mu' minīne jevme jekūmul-hisāb.«

Ako i to ne znamo, tada ćemo umjesto »Kunut-dove« izgovoriti samo tri puta slijedeće riječi:

»Jā rabbī«, »Jā rabbī«, »Jā rabbī«.

Poslije »Kunut-dove« ili jedne od navedenih dova, uz tekbir (Allahu ekber) obavimo ruku', a zatim i dvije sedžde iza kojih slijedi zadnje sjedenje, kada učimo:

»Ettehijjātu ...«,
»Salavāte ...« i »Rabbenā ātinā ...«

Nakon navedenog, predamo selam na desnu i lijevu stranu, a onda učimo sve kao i poslije zadnjeg selama kod bilo kog namaza.

Napomena: Teravih-namaz koji se takođe može samostalno klanjati, namjerno je izostavljen u ovom dijelu, jer će o njemu biti riječi u poglavlju džema-at.